

ประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

THE MANAGEMENT EFFECTIVENESS OF NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION (NFE), THAWI WATTHANA DISTRICT, BANGKOK METROPOLIS

พรชัย อรรถนันทน์¹ พรจิต อรรถนันทน์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จำแนกตามปัจจัยภูมิหลัง และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ประชากรการวิจัย คือ นักศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปี พ.ศ.2559 จำนวน 496 คน ขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 220 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าความถี่ การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย t -test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับจริงมาก ($\bar{X} = 3.82, SD = 0.56$) สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.76-3.92

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จำแนกตามสถานภาพด้านเพศโดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สถานภาพด้านอายุ โดยภาพรวม พบว่า ประสิทธิผลการบริหารจัดการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลที่ได้จากการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) พบว่า ตัวแปรประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านการศึกษาพื้นฐาน ด้านการศึกษาเพื่ออาชีพการงาน ด้านการศึกษาเพื่อชีวิต และด้านการศึกษาเพื่อสังคมและชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารจัดการสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ; การบริหารจัดการ; การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

¹ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยทองสุข

² คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

Abstract

In this research investigation, the researcher studies (1) the management effectiveness of non-formal and informal education (NFE). The researcher also compares (2) the management effectiveness of NFE as classified by background factors. Finally, furthermore, the researcher examines (3) the relationship between educational institution management and NFE management effectiveness.

The research population consisted of 496 NFE students in Thawi Watthana district, Bangkok, who were at the secondary and higher secondary school levels in 2016. The sample population consisted of 220 subjects.

Using techniques of descriptive statistics, the researcher analyzed the data collected in terms of frequency, mean, and standard deviation. Moreover, the researcher employed a t-test technique in addition to the one-way analysis of variance (ANOVA) technique. Furthermore, the researcher employed content analysis.

Findings are as follows:

1. The management effectiveness of NFE was overall found to be at a high level ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.56$). In analyzing all aspects, the researcher found that M fell between 3.76 and 3.92 in all cases.

2. In comparing data pertaining to NFE management effectiveness overall as classified by gender, it was found that concomitant differences were found at the statistically significant level of .01. Regarding the aspect of age, it was determined that, overall, NFE management effectiveness showed parallel differences at the statistically significant level of .01.

3. The researcher also found that the relationship between education institution management and NFE management effectiveness showed a positive relationship. Insofar as concerns the variables of NFE management effectiveness overall, a positive relationship was found at the statistically significant level of .01. Concerning the four aspects of basic education, career education, life education, and social and community education, positive relationships obtained between these aspects and educational institution management at the statistically significant level of .01.

Keywords : Effectiveness; Management; Non-Formal and Informal Education (NFE)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทุกประเทศในโลกต้องการยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้สูงขึ้น การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพ การศึกษาช่วยให้มนุษย์มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและเจตคติที่ถูกต้องในการพัฒนาตนเอง พัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม ประเทศกำลังพัฒนาต้องการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชนและเพิ่มความมั่งคั่งของประเทศโดยเฉพาะการยกระดับการดำรงชีพของประชาชนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน โดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาแบบบูรณาการที่มี “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ถือได้ว่าเป็นการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และได้เรียนรู้ในสาระที่สอดคล้องกับความรู้สนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544)

การจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการพัฒนา หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาขึ้นมาจากพื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา ความเชื่อทางด้าน การเรียนรู้ ทฤษฎีหลักสูตร และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตลอดจนการพัฒนากระบวนการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายที่พัฒนาเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ที่ต้องการความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และประกอบ

อาชีพได้ทันที การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานเพื่อให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) บรรลุตามเป้าประสงค์ ให้มีการศึกษาอย่างต่อเนื่องและตรงเป้าหมาย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตท่ามกลางยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อให้มีการศึกษาอย่างต่อเนื่องและตรงกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาที่ช่วยสร้างความแตกต่างให้องค์กร ทำให้องค์กรสามารถพัฒนากระบวนการเรียน รวมถึงกิจกรรมให้เป็นไปตามความเปลี่ยนแปลงทางสังคม จึงส่งผลให้เกิดการปรับปรุงองค์กรอย่างต่อเนื่อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นความสำคัญไปที่การศึกษาถึงประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยยึด 2 ปัจจัย คือ ประสิทธิผลการบริหารจัดการและการบริหารจัดการสถานศึกษา ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นของนักศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย(กศน.) เพื่อที่จะได้รวบรวมข้อมูล จากการสำรวจและจากการวิเคราะห์นำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารจัดการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ให้มีคุณภาพ ก่อประโยชน์ให้แก่ผู้เข้ารับการศึกษา เป็นที่ยอมรับ เป็นที่สนใจของประชาชนมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ตลอดจนส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษา กลายเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหาร จัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย (กศน.) จำแนกตามปัจจัยภูมิหลัง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร จัดการสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหาร จัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรนักศึกษาของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย ปีการศึกษา 2559 ขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 220 คน

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยภูมิหลัง (เพศ และ อายุ) และการบริหารจัดการสถานศึกษา

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มี ดังนี้

1. ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพ
3. ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
4. ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับจากการจัดกระบวนการเรียนรู้

ให้กับบุคคลทั่วไปที่พลาดโอกาสเข้าเรียนในระบบ ได้รับผลจากการเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาสามารถ พัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองเพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว และประเทศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการศึกษาพื้นฐาน หมายถึง นักศึกษา ได้รับความรู้ และสามารถพัฒนาทักษะของตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและนำไป ประยุกต์ใช้พัฒนาวิถีชีวิต การงานและอาชีพ

1.2 ด้านการศึกษาเพื่ออาชีพการงาน หมายถึง นักศึกษาสามารถเสริมสร้างให้นักศึกษามี วิสัยทัศน์ มองเห็นช่องทางและแนวทางในการ ประกอบอาชีพ และพัฒนาอาชีพ รวมทั้งสามารถนำ เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ และรู้จักเลือกใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับการงาน อาชีพ

1.3 ด้านการศึกษาเพื่อชีวิต หมายถึง นักศึกษามีความรู้และทักษะชีวิต ในด้านสุขภาพ อนามัย รู้วิธีการดูแลบำรุงร่างกายให้แข็งแรง และ การป้องกันโรคภัย ตลอดจนความรู้ด้านกีฬา และ การพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเป็น สุข

1.4 ด้านการศึกษาเพื่อสังคมและชุมชน หมายถึง นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม

2. ภูมิหลังส่วนบุคคล หมายถึง บุคคลทั่วไปที่ ต้องการศึกษาในการศึกษานอกโรงเรียนด้านเพศ และอายุ

3. การบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การ บริหารจัดการสถานศึกษาที่เปิดดำเนินงานให้ การศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส และ พลาดโอกาสเปิด

โอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมตามขอบข่ายภารกิจ บทบาทและหน้าที่ให้สอดคล้องกับ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542” (2542, หน้า 1-23) “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545” (2545, หน้า 16-21) “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553” (2553, หน้า 1-3) ภายใต้บริบทของภาวะผู้นำของผู้บริหาร พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ และความร่วมมือจากภายในและภายนอกองค์กร

4. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เขตทวีวัฒนา หมายถึง ศูนย์การศึกษาที่เปิดดำเนินงานให้การศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส และพลาดโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม ในเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงข้อมูลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

2. ทำให้ทราบปัญหาข้อเสนอแนะต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนและใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประสิทธิผล (effectiveness) คือ ผลสำเร็จของการบริหารที่บรรลุเป้าหมายต่างๆ ที่องค์การตั้งไว้ได้ (ธงชัย สันติวงษ์, 2538, หน้า 29; บุญเรือง ศรี

เหรียญ, 2542, หน้า 25; อุทัย หิรัญโต, 2524, หน้า 123; Etzioni, 1964, p. 8) ซึ่งจะเห็นว่าเป็นการมองประสิทธิผลที่มุ่งเน้นเฉพาะการบรรลุเป้าหมาย แต่ในขณะเดียวกัน ยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านที่ให้ความหมายประสิทธิผลแตกต่างจากที่กล่าวมาข้างต้น โดยเป็นการพิจารณาทั้งระบบ เช่น Schein (1970, pp. 118-119) ให้ความหมายว่า ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึงสมรรถนะขององค์การในการที่จะอยู่รอด ปรับตัว รักษาสภาพ และเติบโตไปข้างหน้า ไม่ว่าองค์การนั้นจะมีหน้าที่หรือภารกิจใดที่ต้องการกระทำให้ลุล่วงไป ดังนั้นการที่องค์การสามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมาย หรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ต้องมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการดูแลสภาพองค์การให้สามารถอยู่ได้เป็นอย่างดีในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นการศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการศึกษา ซึ่งหมายถึงผลอันเกิดจากการกำหนดนโยบาย และการบริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อบุคคลทุกระดับของสถานศึกษา และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาของสถานศึกษาที่รับผลเหล่านั้น อาจก่อให้เกิดประสิทธิผลหรือความล้มเหลวของการบริหารจัดการการศึกษานอกโรงเรียน โดยผลที่เกิดจากการบริหารจัดการการศึกษานอกโรงเรียน สามารถนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่นำไปใช้ เนื่องจากประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกโรงเรียนก็เปรียบเสมือนตัวแปรตามของการบริหารจัดการการศึกษานอกโรงเรียน

การบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องกำหนดแผนงาน วิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่นๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษา จึงขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งขอบข่ายและภารกิจของการบริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) งานหลัก เป็นงานที่เป็นไปเพื่อให้นักเรียนได้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรโดยตรงประกอบด้วย 1 งาน ได้แก่ งานวิชาการ และ (2) งานสนับสนุน เป็นงานที่ช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติงานหลักเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 งาน ได้แก่ งานบุคลากร งานกิจกรรมนักเรียน งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีภารกิจที่ต้องปฏิบัติทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา โดยมีการดำเนินงาน 5 ประการ คือ (1) การให้โอกาสทางการศึกษาหรือปรับปรุงการศึกษาในสถานศึกษาหรือบริหารงานวิชาการ (2) บริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา (3) บริหารงานเกี่ยวกับชุมชนและการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา (4) บริหารงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ธุรการ การเงิน และการให้บริการ และ (5) บริหารงานกิจการนักเรียน (นพพงษ์ บุญจิตราดุล, 2546, หน้า 128)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ภายใต้มุมมองทางด้านการบริหารจัดการของประสิทธิผลทั้งระบบที่ส่งผลต่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อันเกิดจากการบริหาร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และการกำหนดนโยบาย จน

สามารถทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถประพัตินตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม สามารถพัฒนาและปรับเปลี่ยนศักยภาพเพื่อให้ก้าวหน้าทันความเปลี่ยนแปลง และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของสถานศึกษา จนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ด้าน ดังนี้ (“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542”, 2542, หน้า 1-23; “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545”, 2545, หน้า 16-21; “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553”, 2553, หน้า 1-3)

1. ด้านการศึกษาพื้นฐาน หมายถึง นักศึกษาได้รับความรู้ สามารถพัฒนาตนเอง และทักษะที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต และทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิต การงานและอาชีพ

2. ด้านการศึกษาเพื่ออาชีพการงาน หมายถึง นักศึกษาสามารถเสริมสร้างให้นักศึกษามีวิสัยทัศน์มองเห็นช่องทางและแนวทางในการประกอบอาชีพ และพัฒนาอาชีพ รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ และรู้จักเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับการงานอาชีพ

3. ด้านการศึกษาเพื่อชีวิต หมายถึง นักศึกษามีความรู้และทักษะชีวิต ในด้านสุขภาพอนามัย รู้วิธีการดูแลบำรุงร่างกายให้แข็งแรง และการป้องกันโรคภัย ตลอดจนความรู้ด้านกีฬา และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข

4. ด้านการศึกษาเพื่อสังคมและชุมชน หมายถึง นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย มีความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมความรู้เกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิสนธ์ หิรัญวงษ์ (2541) วิจัยเรื่อง *การศึกษา การบริหารโดยใช้บุคลากรมีส่วนร่วมในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดอุดรธานี* พบว่า การบริหารงานโดยบุคลากร ของโรงเรียน มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก บุคลากร ที่มีคุณวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารงานในระดับมากที่สุด วิจัยคุณวุฒิทางการศึกษา ประสพการณ์การบริหาร สภาพการบริหารงานในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กัน ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

วิชา พรหมโชติ (2557) วิจัยเรื่อง *การบริหาร จัดการสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน เทศบาล 4 (วัดโพธิ์वास) เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี* พบว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก บุคลากร ที่มีประสพการณ์การทำงานและหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลต่างกัน และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการควรยกเลิกระบบอุปถัมภ์ และควรพิจารณาตามผลงานและความสามารถ ควรเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานด้วยความทุ่มเท และเสียสละ ซื่อสัตย์ โปร่งใส และมีส่วนร่วมตลอดจนการช่วยกันรับผิดชอบทรัพย์สินและการทำงานเพื่อสร้างสรรค์งานที่ดีต่อไป

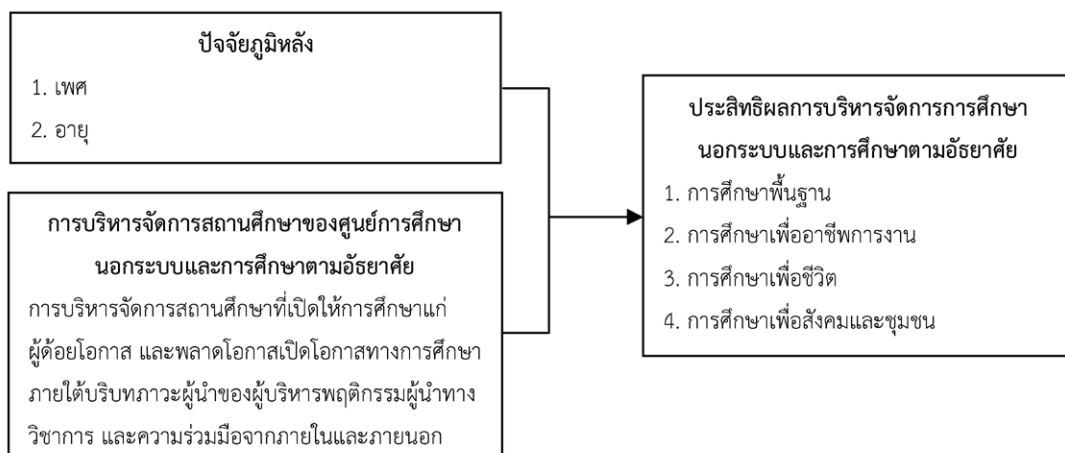
ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์ (2547) วิจัยเรื่อง *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน* พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานที่ผ่านระดับคุณภาพ การมีความตระหนักถึงความสำคัญและระดับการมีความพยายาม จนถึงระดับคุณภาพการบรรลุผลตามเกณฑ์ ในด้านวิชาการ ผลงานที่เกิดขึ้นด้านงบประมาณ การแต่งตั้ง

คณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปี Satisfaction อย่างสม่ำเสมอทุกปีด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป นอกจากนี้ยังพบว่า ด้านวิชาการมีปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร ด้านงบประมาณ ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และด้านการบริหารทั่วไป สถานศึกษา ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านธุรการและเทคโนโลยี ดังนั้น ผู้บริหารควรนำหลักธรรมาภิบาล มาเป็นแนวทางในการบริหารงานในสถานศึกษา ร่วมกับหลักการบริหารอื่นด้วย

Agere (2000) วิจัยเรื่อง *Promoting Good Governance: Principles, Practices and Perspectives* พบว่า การกระจายอำนาจด้านการบริหารและจัดการจากส่วนกลางให้กับการศึกษานั้น ทำให้การดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษารวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Hoagland (1985) วิจัยเรื่อง *Principal's and Teacher's Perceptions of Teacher Participation in the Decision-Making Process in Public Secondary Schools with and without a Collective Bargaining Contract* พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ที่มีอายุ ประสพการณ์ทำงานและขนาดโรงเรียนต่างกัน มีทัศนคติ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกัน

Sutherland (1996) วิจัยเกี่ยวกับ *School-Based Management: Two Case Studies* พบว่า ระบบแบบยึดโรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management--SBM) เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
2. นักศึกษาอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
3. การบริหารจัดการสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร หน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปี 2559 จำนวน 496 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็นคำนวณหาตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 220 คน ตามรายละเอียด ดังนี้ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 83 คน มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 137 คน รวม 220 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นเป็นสัดส่วน (proportional random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert (1932) (Likert type scale)

ส่วนที่ 3 เป็นสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ลักษณะ

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert (1932) (Likert type scale)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การคำนวณหาข้อมูลสภาพปัจจัยภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถามจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นร้อยละ (percentage)

2. การคำนวณหาข้อมูลประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามปัจจัยภูมิหลังส่วนบุคคล ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามปัจจัยภูมิหลังด้านเพศ โดยใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย t -test สำหรับอายุ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรเป็นรายกลุ่มกรณีพบค่าความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม จะวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายกลุ่มเป็นรายคู่อีกครั้ง โดยใช้ Scheffe analysis ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552)

4. การคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.56$) สำหรับราย

ด้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.76-3.92 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการศึกษาเพื่อสังคมและชุมชน ($\bar{X} = 3.92$) ด้านการศึกษาพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.83$) ด้านการศึกษาเพื่อชีวิต ($\bar{X} = 3.80$) ด้านการศึกษาเพื่ออาชีพการงาน ($\bar{X} = 3.76$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามสถานภาพด้านเพศ โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเพศชายมีประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษามากกว่าเพศหญิง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาพื้นฐาน โดยเพศชายมีประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในการศึกษาพื้นฐานมากกว่าเพศหญิง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตามสถานภาพด้านอายุ โดยภาพรวม พบว่า ประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาเพื่ออาชีพการงาน ด้านการศึกษาเพื่อชีวิต และด้านการศึกษาเพื่อสังคมและชุมชน

4. ผลการบริหารจัดการสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลการบริหารจัดการ การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ตัวแปรประสิทธิผลการบริหารจัดการ การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านการศึกษาพื้นฐาน ด้านการศึกษาเพื่ออาชีพ การงาน ด้านการศึกษาเพื่อชีวิต และด้านการศึกษาเพื่อสังคมและชุมชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารจัดการสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

1. ประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า ประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งขอบเขตในการดำเนินการมีความครอบคลุมทั้งในด้าน การศึกษาพื้นฐาน การศึกษาเพื่ออาชีพ การงาน การศึกษาเพื่อชีวิต และการศึกษาเพื่อสังคมและชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ พัฒนาตนเองให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542” (2542, หน้า 1-23) “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545” (2545, หน้า 16-21) “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553” (2553, หน้า 1-3) ที่มีความมุ่งหมายและหลักการว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งการ

จัดการเรียนรู้การสอนที่เน้นนักศึกษาเป็นสำคัญ กระบวนการเรียนรู้เป็นการส่งเสริมนักศึกษาให้เรียนรู้ด้วยหัวใจ คิดด้วยสมอง และเน้นการกระทำด้วยสองมือ จนสามารถสร้างทักษะความสำเร็จได้ด้วยตนเอง

2. ด้านการศึกษาพื้นฐาน นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจในการกระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตร สามารถเข้าใจถึงเนื้อหาสาระในการเรียนการสอน เทคนิควิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ นักศึกษาค้นพบความสามารถของตนเอง ตลอดจนสามารถนำไปพัฒนาตนเอง และฝึกฝนทักษะที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต และทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิต การงานและอาชีพ ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น การจัดการศึกษาให้กับ ประชากรที่พลาดโอกาสเข้าศึกษาในระดับต่างๆ ทั้งๆ ที่ยังอยู่ในวัยเรียน และพ้นวัยเรียนในระบบโรงเรียนไปแล้ว แต่มีทักษะ ประสบการณ์ และความพร้อมที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542” (2542, หน้า 1-23) “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545” (2545, หน้า 16-21) “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553” (2553, หน้า 1-3) ในมาตรา 4 ที่ให้ความหมายว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อ ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3. ด้านการศึกษาเพื่ออาชีพการงาน นักศึกษาสามารถเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในการประกอบ

อาชีพ และการยกระดับความสามารถในการทำงาน ให้นักศึกษามีวิสัยทัศน์ มองเห็นช่องทาง นักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัดและแนวทางในการประกอบอาชีพ จนก้าวไปสู่การพัฒนาอาชีพ ยกระดับมาตรฐานการทำงาน รวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ และรู้จักเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับการงานอาชีพ การที่นักศึกษาได้โอกาสเรียนรู้และฝึกฝนทักษะต่างๆ ทางด้านการปฏิบัติ ซึ่งมีส่วนช่วยให้ค้นพบความถนัดและความชอบของตนเองเร็วขึ้น ทั้งนี้การที่จะพัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น (Agere, 2000; Hoagland, 1985; Sutherland, 1996)

4. ด้านการศึกษาเพื่อชีวิต นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจในการดำเนินชีวิต ให้ความสำคัญกับสัมพันธภาพที่ดีของครอบครัว รู้จักการปฏิบัติตนให้เหมาะสมทั้งกาย วาจา ใจ ดูแลสุขภาพอนามัย รู้วิธีการดูแลบำรุงร่างกายให้แข็งแรง และการป้องกันโรคภัย ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตไปสู่ภาวะสมดุลทั้งในด้านตนเอง ครอบครัว และงาน เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข ในการเตรียมความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมาย มีการวางแผนและรู้จักพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับช่วงวัย ตลอดจนตระหนักถึงคุณค่าการเจริญเติบโต การใช้ความรู้ความสามารถดูแล แก้ปัญหา และป้องกันตัวเองจากสภาพแวดล้อมในยุคปัจจุบันได้ เพราะนักศึกษาได้มีโอกาสเพิ่มความรู้และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ (พิสิทธิ์ หิรัญวงศ์, 2541; วิชา พรหมโชติ, 2557; ศิริรินทร นันทวัฒน์ภิรมย์, 2547)

5. ด้านการศึกษาเพื่อสังคมและชุมชน นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเพาะเมล็ดพันธุ์จิตสำนึกสาธารณะของตนเองให้เกิดขึ้นอย่างมีความหมาย การนำเอาหลักธรรมคำสอนทางศาสนาเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติในดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความรู้เกี่ยวกับตนเองและเข้าใจในหลักธรรมทางศาสนา และวัฒนธรรมที่ดีเพื่อนำไปทำให้สังคมและชุมชน ยึดมั่นการกระทำดี ทั้งกาย วาจา และใจ ตลอดจนตั้งใจประกอบสัมมาอาชีพที่สุจริตไม่เบียดเบียนใคร สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคมและชุมชนที่อยู่อาศัย มีจิตสำนึกสาธารณะในการปกป้องและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542” (2542, หน้า 1-23) “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545” (2545, หน้า 16-21) “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553” (2553, หน้า 1-3) ในมาตรา 6 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยภูมิหลังต่างกัน ไม่ว่าจะทางด้านเพศ และอายุ เมื่อได้มีโอกาสเข้ามาเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน นักศึกษาจะสามารถพัฒนาตนเองให้ความก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว ส่วนประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยภาพรวม นักศึกษาจะมีข้อได้เปรียบในการที่สามารถนำประสบการณ์ต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความรู้ของตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น ตลอดจนจัดให้มีแนวทางการพัฒนาและส่งเสริม

คุณภาพครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสอน

2. การเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการการศึกษา ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทร่วมกันพัฒนาความรู้ต่างๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการทางการเรียนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธงชัย สันติวงษ์. (2538). *องค์การ ทฤษฎีและการออกแบบ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธำนิษฐ์ ศิลป์จารุ. (2552). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: บิสนเนสอาร์แอนด์ดี.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2546). *ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- บุญเรือง ศรีเหรียญ. (2542). *การศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดคล้องกับหลักสูตร*. ปริญญาบัตรการศึกษาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา*, 116(74 ก), 1-23.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. (2545). *ราชกิจจานุเบกษา*, 119(123 ก), 16-21.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3). พ.ศ.2553. (2553). *ราชกิจจานุเบกษา*, 127(45 ก), 1-3.
- พิสัณห์ หิรัญวงษ์. (2541). *การศึกษาการบริหารโดยใช้บุคลากรมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิชา พรหมโชติ (2557). *การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเทศบาล 4 (วัดโพธิ์ยาวาส) เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี*. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ศิรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์. (2547). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). *รายงานการปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- อุทัย หิรัญไธ. (2524). *ประมุขศิลปะของผู้นำ*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- Agere, S. (2000). *Promoting good governance: Principles, practices and perspectives*. London: Commonwealth Secretariat.
- Etzioni, A. (1964). *Modern organization*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Hoagland, J. L., Jr. (1985). *Principal's and teacher's perceptions of teacher participation in the decision-making process in public secondary schools with and without a collective bargaining contract*. Unpublished doctoral dissertation, Northern Illinois University.

- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140), 5-55.
- Schein, E. H. (1970). *Organizational psychology* (2nd ed.). Englewood Cliff, NJ: Prentice Hall.
- Sutherland, S. W. (1996). *Implementation of school-based management: Two case studies*. Unpublished doctoral dissertation, University of Virginia.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row.